

ปราชญ์เกษตรวิถีพอเพียง ตามรอยพระราชอา : การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของนายสุธรรม จันทร์อ่อน ปราชญ์ท้องถิ่นในจังหวัดนครปฐม

จิตากร รัตนานนท์¹, จิตติวรดา หวังสุข², บัณฑิต สุธรรมกิตติวุฒิ³ และบุญฤทธิ์ รอดอารมณ์⁴
^{1,2,3,4}สาขานิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, นครปฐม
*ผู้รับผิดชอบบทความ: titakornrattananon.23@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา 1. ประวัติของนายสุธรรม จันทร์อ่อน ปราชญ์ท้องถิ่นในจังหวัดนครปฐม 2. การดำเนินชีวิตของนายสุธรรม จันทร์อ่อน โดยการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3. แนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการการดำเนินชีวิตประจำวัน ศึกษาข้อมูลด้วยวิธีเลือกแบบเจาะจง คือ นายสุธรรม จันทร์อ่อน ปราชญ์ท้องถิ่นในจังหวัดนครปฐม

ผลจากการศึกษา พบว่า

1. นายสุธรรม จันทร์อ่อน ได้รับการยกย่องให้เป็นปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน สาขาปราชญ์เกษตรเศรษฐกิจพอเพียง ปี 2561 ที่ได้ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยทำการเกษตรแบบอินทรีย์ และผลผลิตทางการเกษตรได้รับรองมาตรฐานเกษตรปลอดภัย GAP และมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของ IFOAM, Organic Thailand และ PGS (ระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วมโดยชุมชน)

2. นายสุธรรม จันทร์อ่อน ได้ประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการเกษตรคือ การให้ธรรมชาติดูแลกันเอง เพื่อการลดต้นทุนการผลิตและหันมาใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีในการทำการเกษตร มีการทำบัญชีครัวเรือนและบัญชีต้นทุนเพื่อวิเคราะห์ตนเอง การไม่หยุดเรียนรู้และปรับตนเองให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบัน และวิเคราะห์แนวโน้มของเศรษฐกิจเพื่อปรับการเกษตรให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค เพื่อให้ทั้งความต้องการซื้อของผู้บริโภคกับความต้องการขายของผู้ผลิตนั้นให้สมดุลกัน

3. นายสุธรรม จันทร์อ่อน สร้างตนเองจนประสบความสำเร็จ และพัฒนาจนเป็นแบบอย่างให้ผู้อื่นนำไปปฏิบัติ โดยจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ชุมชนปลักไม้ลาย ให้ความรู้เรื่องการปลูกพืชแบบเกษตรอินทรีย์ การทำปุ๋ยหมักชีวภาพ และการวางแผนและจัดการผลผลิตตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ เพื่อให้ผู้มาศึกษาดูงานไม่ว่าจะเกษตรกร นักเรียน นักศึกษา และผู้ที่สนใจทั้งในและต่างประเทศ นำแบบอย่างที่ได้เรียนรู้ไปใช้ดำเนินชีวิตประจำวัน

คำสำคัญ : ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง, ปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน, สุธรรม จันทร์อ่อน, ปราชญ์ท้องถิ่น, จังหวัดนครปฐม

Sufficiency Agricultural Philosopher In the Footsteps of the King: Using the principles of sufficiency economy

Case studies Mr. Sutham Chanon, Philosopher studied in the Nakhon Pathom Province

Titakorn Rattananon¹, Thitiworrada Wangsuk², Bundit Suthamkittiwut³ and Bunyarit rodarom⁴

^{1,2,3,4} Department of Law Faculty of Humanities and Social Sciences,
Nakhonpathom Rajabhat University

*corresponding author: titakornrattananon.23@gmail.com

Abstract

This academic article aims to study: 1. History of Mr. Sutham Chan-on, a local philosopher in Nakhon Pathom Province. 2. Mr. Sutham Chan-on's lifestyle by applying the sufficiency economy philosophy. 3. Guidelines for applying the sufficiency economy philosophy In everyday life Studying information with a specific method of choice is Mr. Sutham Chan-on, a local philosopher in Nakhon Pathom Province.

The results of the study showed that

1. Mr. Sutham Chan-on is regarded as the agricultural master of the land. Sufficiency Economy Agricultural Philosophy in 2018 using the Sufficiency Economy Philosophy By doing organic farming And agricultural products have certified organic farming standards, GAP and organic agriculture standards of IFOAM, Oranic Thailand and PGS (Community Participatory Certification System).

2. Mr. Sutham Chanton applied the sufficiency economy philosophy to agriculture, namely Giving nature to take care of each other To reduce production costs and turn to use natural resources in agriculture. There are household and cost accounts for self analysis. Not stopping to learn and adjust themselves to the current situation And analyze economic trends in order to adjust agriculture to meet consumer needs. So that both the purchase demand of the consumer and the sales demand of the manufacturer are balanced.

3. Mr. Sutham Chan-on created himself to be successful. And develop to be a model for others to practice By establishing the Pluk Mai Lai Community Learning Center Providing knowledge about growing crops in an organic way Bio-composting And the planning and management of products from upstream, mid-water and downstream for visitors to study and visit whether farmers, students and interested people, both in Thailand and abroad Apply the examples that have been learned into daily life.

Keywords: Sufficiency Agriculture Philosophy, Philosophy of Sufficiency Economy, Local Master, New Theory Agriculture, Nakhon Pathom Province

1. บทนำ

พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงความว่า "เศรษฐกิจพอเพียงเป็นเสมือนรากฐานของชีวิต รากฐานความมั่นคงของแผ่นดินเปรียบเสมือนเสาเข็มที่ถูกต้องรองรับบ้านเรือนตัวอาคารไว้นั่นเอง สิ่งก่อสร้างจะมั่นคงได้ก็อยู่ที่เสาเข็ม แต่คนส่วนมากมองไม่เห็นเสาเข็มและลืมเสาเข็มเสียด้วยซ้ำไป" (วารสารชัยพัฒนา : 2542)พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระราชทานแนวคิดหลักการเศรษฐกิจพอเพียงแก่ประชาชนชาวไทยให้ใช้เป็นแนวทางการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขจากการพอเพียงเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่ยึดหลักทางสายกลางในการดำเนินชีวิตท่ามกลางภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบัน ความพอเพียงมีองค์ประกอบ 3 คุณลักษณะ ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกัน และยังต้องประกอบด้วย 2 เงื่อนไข ได้แก่ คุณธรรม และความรู้ การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้จะทำให้ประชาชนมีการพัฒนาที่สมดุล และยั่งยืน พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้ และเทคโนโลยี

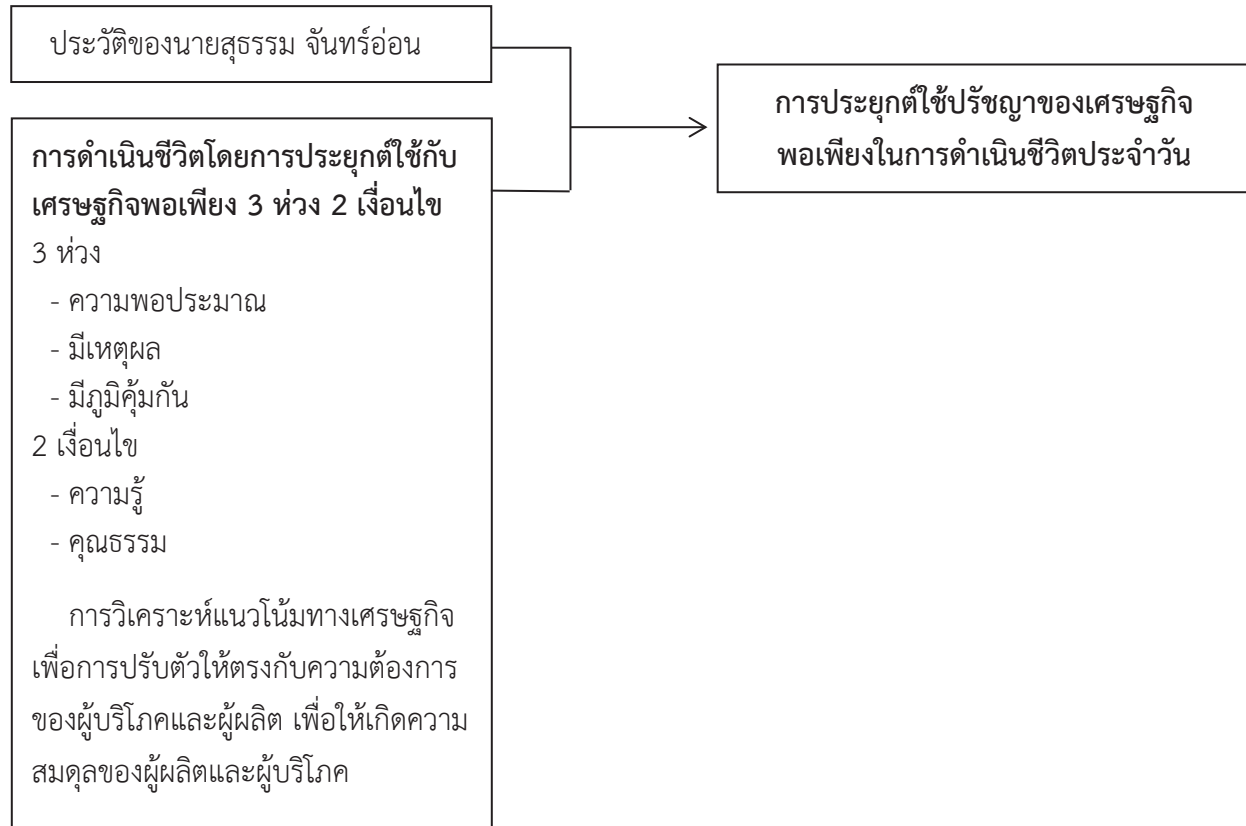
สถานการณ์สังคมปัจจุบันเต็มไปด้วยกระแสวัตถุนิยมและความฟุ้งเฟ้อจึงทำให้คนส่วนใหญ่หลงผิดไปตามกระแสนิยมจนกลายเป็นปัญหาต่างๆ เช่น ปัญหาครอบครัว ปัญหาสุขภาพ ปัญหาส่วนตัว ปัญหาหน้าที่การงาน และโดยเฉพาะปัญหานี้สินซึ่งเป็นปัญหาใหญ่ที่พบมากที่สุด ทั้งนี้ ล้วนแต่มีสาเหตุมาจากพฤติกรรมการใช้จ่ายตามกระแสสังคมปัจจุบันทั้งสิ้น โดยเฉพาะค่านิยมของเยาวชนที่เป็น นักเรียน นักศึกษา ที่ให้ความสำคัญกับการใช้ของมีชื่อเสียง ใช้ของราคาแพงเกินความจำเป็น ซึ่งล้วนเป็นค่านิยมที่ผิด และเป็นการดำเนินชีวิตที่สวนทางกับเศรษฐกิจพอเพียง ดังที่นายสุธรรม จันทร์อ่อน ได้กล่าวในการสัมภาษณ์หัวข้อ “การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ความว่า “เศรษฐกิจพอเพียง ไม่ได้จำกัดไว้เพียงแค่เรื่องของเศรษฐกิจเท่านั้น แต่ควรจะเรียกว่าปรัชญาความพอเพียง และหากขยายความปรัชญาของความพอเพียงแล้ว คือไม่ว่าจะกระทำการใดๆ ก็ตามต้องทำอย่างรู้จักพอประมาณ พอดี รู้เหตุผล เพราะหากปฏิบัติตนอยู่ในพื้นฐานของความพอเพียงแล้วจะอยู่ได้อย่างมั่นคง เพราะปัจจุบันเห็นเป็นจำนวนมากที่ผู้คนไม่เข้าใจไม่ตระหนักไม่เห็นคุณค่าของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งวัยรุ่นเป็นวัยแสวงหา เทียบตรี เราารู้สึกได้ว่าเขาไม่มีสำนึกตรงนี้ ปัญหาเรื่องความไม่รู้จักพอเพียงที่เกิดขึ้นนั้นจะโทษวัยรุ่นไม่ได้ผู้ใหญ่ ผู้ปกครอง ครู เป็นบุคคลที่สำคัญ เพราะผู้ใหญ่ต้องตระหนักและชัดเจนถึงความพอเพียง ถ้าผู้ใหญ่ยังไม่รับรู้รับทราบตรงนี้ ดังนั้นทางที่ดีที่สุดก็คือการทำให้วัยรุ่นเข้าใจเรื่องความพอเพียง (สุธรรม จันทร์อ่อน, 2564 : สัมภาษณ์)

ดังนั้น คณะผู้ศึกษาจึงสนใจศึกษา “การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ในการดำเนินชีวิตของนายสุธรรม จันทร์อ่อน: ปราชญ์เกษตรเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดนครปฐม เพื่อศึกษาความสำคัญของการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน เพราะจะได้กระตุ้นให้นักเรียน นักศึกษา ได้หันมาสนใจเรื่องการใช้ชีวิตอย่างพอเพียง เพื่อจะได้นำความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนี้ไปเผยแพร่ให้ความรู้แก่ชุมชน ทำให้ได้ขยายฐานความรู้ ไปสู่คนในชุมชนมากขึ้น เมื่อคนในชุมชนสามารถนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่มี นายสุธรรม จันทร์อ่อนได้เป็นต้นแบบนี้ไปสามารถประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตประจำวันแล้ว ก็จะนำไปสู่การทำให้เศรษฐกิจของประเทศดีขึ้นตามไปด้วย

2. วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาประวัติของนายสุธรรม จันทร์อ่อน ปราชญ์ท้องถิ่นในจังหวัดนครปฐม
2. เพื่อถอดบทเรียนการดำเนินชีวิตของนายสุธรรม จันทร์อ่อน โดยการประยุกต์ใช้แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต
3. เพื่อศึกษาแนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตประจำวัน

กรอบแนวคิดในการศึกษา

ภาพที่ 1 แผนภาพแสดงกรอบแนวคิด

วิธีดำเนินการศึกษา

บทความนี้เป็นการศึกษาแบบเฉพาะเจาะจง โดยเลือกศึกษาปราชญ์ท้องถิ่นในจังหวัดนครปฐม ผู้ศึกษาเน้นใช้การศึกษาเอกสาร (Document Data) ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) โดยการลงพื้นที่ศึกษาดูงาน สัมภาษณ์นายสุธรรม จันทร์อ่อน ที่บ้านพัก โดยนำคำพูดจากการสัมภาษณ์ในรายการเดินหน้าปฏิรูป ตอน สุธรรม จันทร์อ่อน ปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน ประจำปี 2561 และจากการสัมภาษณ์จากนายสุธรรม จันทร์อ่อน นำมาศึกษา จัดลำดับหมวดหมู่ และทำการวิเคราะห์เนื้อหาสาระของข้อมูลรวมทั้งเชื่อมโยงและหาความสัมพันธ์ของข้อมูล เพื่อนำความรู้ใหม่ อันเป็นการทำความเข้าใจกับปรากฏการณ์ที่ศึกษา ในการศึกษาครั้งนี้ ใช้ระยะเวลา 3 เดือน ระหว่างเดือนมกราคม จนถึงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2564

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษา สามารถสรุปผลได้ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ประวัติของนายสุธรรม จันทร์อ่อน ปราชญ์ท้องถิ่นในจังหวัดนครปฐม

จากการศึกษา พบว่า ประวัติของนายสุธรรม จันทร์อ่อน มีดังนี้

นายสุธรรม จันทร์อ่อน อายุ 60 ปี ผู้ทำการเกษตรแบบธรรมชาติ โดยเฉพาะปลูกพืชผักตามฤดูกาล และหัน มา ปรับเปลี่ยนเป็นการเพาะปลูกแบบเกษตรเชิงเดี่ยว ตามคำเชิญชวนของบริษัทเอกชน โดยปลูกฝ้าย ปลูกอ้อย เลี้ยงกุ้งก้ามกราม ปลูกหน่อไม้ฝรั่ง ซึ่งสร้างรายได้ดีในช่วงแรกแต่สุดท้ายเกิด มีหนี้สิน เนื่องจากกิจกรรมทางการเกษตรแต่ละอย่างมีต้นทุนที่สูง ประกอบกับในกระบวนการผลิตยังมีการใช้สารเคมีในปริมาณสูง เพื่อให้ได้ผลผลิตจำนวนมากและมีคุณภาพ ส่งผลให้มีสุขภาพไม่ดี จึงหันกลับมายึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยทำการเกษตรแบบอินทรีย์ มีการทำบัญชีครัวเรือนและบัญชีต้นทุน เพื่อวิเคราะห์ตนเอง จน สามารถปลดหนี้สินได้สำเร็จ และดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นระยะเวลา 17 ปี สามารถเป็น แบบอย่างแก่ผู้อื่น โดยดำเนิน กิจกรรมทางการเกษตรบนพื้นที่ 17 ไร่ ประกอบด้วย การปลูกข้าว การปลูก พืชผักผสมผสาน ไม้ผล ไม้ยืนต้นพืชสมุนไพร การเลี้ยงไก่ เป็ด ปลา กุ้งก้ามแดง ท การผลิตปุ๋ยหมักชีวภาพ น้ำ หมักชีวภาพ และโรงสีข้าว ผลผลิตทางการเกษตรได้รับการรับรองมาตรฐานเกษตรปลอดภัย GAP และ มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของ IFOAM, Organic Thailand และ PGS(ระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วมโดยชุมชน) นอกจากนี้ยังมีการวางแผนและจัดการผลผลิตตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำจึงทำให้ไม่มีปัญหาในเรื่อง ของตลาด เนื่องจากผลผลิตได้รับการรับรองมาตรฐาน ส่งผลให้มีตลาดที่แน่นอนในการรับซื้อผลผลิต และเพิ่ม อำนาจในการเจรจาต่อรองด้านราคาของผลผลิต รวมทั้งมีการสร้างมูลค่าเพิ่มของผลผลิตโดยการแปรรูป

ภาพที่ 1 นายสุธรรม จันทร์อ่อน ปรากฏท้องถิ่นในจังหวัดนครปฐม
ที่มา: นายสุธรรม จันทร์อ่อน, พ.ศ.2559

ข้อมูลพื้นฐาน

ชื่อ-สกุล : สุธรรม จันทร์อ่อน
อาชีพ : เกษตรกร
ประเภท : เกษตรกรรม
การศึกษา : ปริญญาตรีศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
สถานภาพ : สมรส มีบุตร-ธิดา รวม3 คน บุตร 2 คน ธิดา 1 คน
ที่อยู่ : บ้านเลขที่ 54หมู่ที่ 10บ้านปลักไม้ลาย ตำบลทุ่งขวาง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม 73140

สรุปผลงานและรางวัลที่ได้รับ มีดังนี้

ได้รับรางวัลนักปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน สาขาปราชญ์เกษตรเศรษฐกิจพอเพียง ประจำปี 2561 ดำเนินกิจกรรมทางเกษตรบนพื้นที่ 17 ไร่ ประกอบด้วย การปลูกข้าว การปลูกพืชผักผสมผสาน ไม้ผล ไม้ยืนต้นพืชสมุนไพร การเลี้ยงไก่ เป็ด ปลา กุ้งก้ามแดง ทำการผลิตปุ๋ยหมักชีวภาพ น้ำหมักชีวภาพ และโรงสีข้าว ผลผลิตทางการเกษตรก็ได้รับการรับรองมาตรฐานเกษตรปลอดภัย GAP และมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของ IFOAM, Organic Thailand และ PGS (ระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วมโดยชุมชน)

ได้จัดตั้งศูนย์เรียนรู้ชุมชนปลักไม้ลาย เพื่อเป็นที่ศึกษาดูงานของเกษตรกร นักเรียน นักศึกษา และผู้ที่สนใจทั้งในและต่างประเทศ อาทิ ประเทศกัมพูชา ประเทศพม่า ประเทศลาว และประเทศภูฏาน มีการเรียนรู้การตัดแปลงพื้นที่ปลูกผัก 9 ชนิด ในพื้นที่เดียวกันซึ่งเป็นแนวคิดที่นายสุธรรมฯ ได้ริเริ่มและทำมาจนประสบผลสำเร็จสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสน่ห์ จามริก (2546),พบว่า

ส่วนที่ 2 ถอดบทเรียนการดำเนินชีวิตของนายสุธรรม จันทร์อ่อน โดยการประยุกต์ใช้แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต

จากการศึกษาถอดบทเรียนการดำเนินชีวิตสุธรรม จันทร์อ่อน พบว่ามีความสามารถวิเคราะห์แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้ ดังนี้

1.ความพอประมาณ : ลุงสุธรรมได้กล่าวไว้ว่า “การออมอย่างเดียว อาจจะไม่ทำให้พอเพียง ถ้าเราไม่หาเพิ่ม เราต้องสร้างมูลค่าเพิ่ม ต้องหารายได้เพิ่ม เพื่อให้มันพอ ฉะนั้นความพอเพียง พอประมาณไม่ใช่แค่การประหยัดคอตออม แต่เป็นการหาเพิ่ม เพราะเรามีรายได้ส่วนหนึ่ง แต่ความจำเป็นในชีวิตมันเยอะกว่า เราจะไปออมในส่วนที่น้อยกว่าให้ไปพอกับส่วนที่มากกว่าไม่ได้ ฉะนั้นเราต้องหาเพิ่ม แต่ต้องไม่เบียดเบียนผู้อื่นให้เดือดร้อนและเราต้องไม่เดือดร้อนด้วย” ลุงสุธรรมจึงมีการทำบัญชีครัวเรือนและบัญชีต้นทุนเพื่อวิเคราะห์ตนเองว่าค่าใช้จ่ายส่วนมากเรามาจากที่จุดใดและไปแก้ปัญหานั้น เป็นการประมาณค่าใช้จ่ายไม่ให้ใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือยและสามารถจัดสรรเงินได้อย่างเป็นระบบ

ภาพที่ 1 นายสุธรรม จันทร์อ่อน ปราชญ์ท้องถิ่นในจังหวัดนครปฐม
ที่มา: สัมภาษณ์นายสุธรรม จันทร์อ่อน, พ.ศ.2564

1.มีเหตุผล : ลุงสุธรรมได้เป็นหนี้เนื่องจากการเพาะเชิงเดี่ยวซึ่งสร้างรายได้ดีในช่วงแรกแต่สุดท้ายเกิด มีหนี้สิน เนื่องจากกิจกรรม ทางการเกษตรแต่ละอย่างมีต้นทุนที่สูง ประกอบกับในกระบวนการผลิตยังมีการใช้สารเคมีในปริมาณสูง เพื่อให้ได้ผลผลิตจำนวนมากและมีคุณภาพ ส่งผลให้มีสุขภาพไม่ดี และไม่สามารถปลดหนี้ได้ จึงได้นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการเกษตร คือ การให้ธรรมชาติดูแลกันเอง

ภาพที่ 2 นายสุธรรม จันทร์อ่อน ปราชญ์ท้องถิ่นในจังหวัดนครปฐม
ที่มา: สัมภาษณ์นายสุธรรม จันทร์อ่อน, พ.ศ.2564

2.มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี : จากที่ลุงสุธรรมได้ประสบกับวิกฤตทางการเงินในการลงทุนทำการเกษตรและไม่ได้ผลผลิตตามความต้องการ ทำให้ลุงสุธรรมได้เปลี่ยนแนวทางในการทำการเกษตรเป็นการทำแบบเกษตรอินทรีย์ คือ การให้ธรรมชาติดูแลกันเอง ทำให้สามารถลดต้นทุนการผลิตไปได้มากขึ้น และยังได้ผลผลิตมากขึ้น ผลผลิตปลอดภัยอีกด้วย จากการทำลุงสุธรรมได้ลองผิดลองถูกมาหลายวิธี และได้เห็นว่าการทำงานเกษตรอินทรีย์แบบผสมผสานนั้นดีที่สุดจากการเรียนรู้ข้อผิดพลาดของตนเอง

ภาพที่ 3 นายสุธรรม จันทร์อ่อน ปราชญ์ท้องถิ่นในจังหวัดนครปฐม
ที่มา: สัมภาษณ์นายสุธรรม จันทร์อ่อน, พ.ศ.2564

3.เงื่อนไขความรู้ : การไม่หยุดเรียนรู้และปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบันของอุตสาหกรรม สามารถตีตลาดจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรของตนเองได้ทั้งในและต่างประเทศ ผ่านทางระบบ E-Commerce และยังเรียนรู้กลยุทธ์ทางการตลาดศึกษาแนวโน้มความต้องการของผู้บริโภค เพื่อจะได้ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้เพียงพอต่อความต้องการ

ภาพที่ 4 นายสุธรรม จันทร์อ่อน ปราชญ์ท้องถิ่นในจังหวัดนครปฐม
ที่มา: สัมภาษณ์นายสุธรรม จันทร์อ่อน, พ.ศ.2564

4.เงื่อนไขคุณธรรม : ลุงสุธรรมมีความอดทน ขยันหมั่นเพียรได้ลงมือลงปลูก เพื่อจะได้ผลผลิตที่ออกมาดีที่สุดปลอดภัยที่สุดให้ส่งถึงผู้บริโภค และผลิตภัณฑ์และผลผลิตของลุงสามารถบอกเรื่องราว และลุงได้อุทิศตนเพื่อสังคม ด้วยการทุ่มเท ถ่ายทอดวิชา และประสบการณ์ความรู้ เกี่ยวกับงานด้านเกษตรแก่ผู้สนใจ โดยลุงสุธรรมได้สอนคนในชุมชนและเด็ก ๆ ด้วยการทำเกษตรด้วยสมอง สองมือ และหัวใจแห่งความพอเพียง คือ ให้ใช้สติปัญญา ความอดทน ความเพียรพยายามใน การทำเกษตร

การวิเคราะห์ถอดบทเรียนการดำเนินชีวิตของนายสุธรรม จันทร์อ่อน โดยการประยุกต์ใช้แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณชภัทร พิษุมหุตม์ (2555) อธิบายว่าเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแกนกลางของคุณค่าและจิตสำนึก ใหม่ เป็นการกลับฟื้นจิตวิญญาณมนุษย์สู่ชีวิตเศรษฐกิจที่แท้จริง ที่มีแก่นสาร คือ มนุษย์และธรรมชาติ มีฐานอยู่ที่เกษตรกรรมพออยู่พอกิน พร้อมด้วยกระบวนการเรียนรู้ยกระดับสู่เกษตรยั่งยืน โดยมีไร่นา ระดับครัวเรือน และมีความพยายามในการถ่วงดุลอำนาจของตลาดในปัจจุบันได้อย่างดี

ส่วนที่ 3 แนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตประจำวัน

จากการศึกษา สามารถสรุปได้ ดังนี้

1. ด้านเศรษฐกิจ ไม่ใช่จ่ายเกินตัว ไม่ลงทุนเกินขนาด คิดและวางแผนอย่างรอบคอบ มีภูมิคุ้มกันไม่เสี่ยงเกินไป เช่น ทำบัญชีรายรับรายจ่ายครัวเรือนเพื่อที่จะจัดการการใช้จ่ายเงินได้อย่างเป็นระบบ

2. ด้านจิตใจ มีจิตใจเข้มแข็ง มีจิตสำนึกที่ดี เอื้ออาทร เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่า ประโยชน์ส่วนตัว

3. ด้านสังคมและวัฒนธรรม ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน รู้ รัก สามัคคี สร้างความเข้มแข็งให้ครอบครัว และชุมชน รักษาเอกลักษณ์ ภาษา ภูมิปัญญา และวัฒนธรรมไทย

4. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รู้จักใช้และจัดการอย่างฉลาดและรอบคอบ ฟื้นฟูทรัพยากร เพื่อให้เกิดความยั่งยืนและคงอยู่ ชั่วลูกหลาน

5. ด้านเทคโนโลยี รู้จักใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการและสภาพแวดล้อม พัฒนาเทคโนโลยีจาก ภูมิปัญญาชาวบ้าน

สรุป แนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของนายสุธรรม จันทร์อ่อน นั้นมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุดใจ สะอาดยิ่งและคณะ (2552), พบว่า

รูปแบบการมีส่วนร่วม พัฒนายุทธศาสตร์ เศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงหมู่บ้าน ตามแนวชายแดนไทย- กัมพูชา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัย 1) สภาพ เศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคง ของหมู่บ้าน ตามแนวชายแดนไทย- กัมพูชา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง เพื่อรองรับแผนพัฒนาอำเภอ จังหวัด และกลุ่มจังหวัด 1.1) สภาพปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไข ด้านเศรษฐกิจ ของหมู่บ้านตามแนวชายแดนไทย- กัมพูชา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ประเด็นที่สำคัญ 3 อันดับแรกคือ 1.1.1) ผลผลิตการเกษตรราคาตกต่ำ สาเหตุจากต้นทุนการผลิตสูง ไม่สามารถแปรรูปผลผลิต ขาดการรวมกลุ่มต่อรองราคาผลผลิต หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องมีการแสวงหาผลประโยชน์และทุจริต ตั้งแต่ขั้นตอนการส่งเสริมการผลิต จนกระทั่งการรับซื้อผลผลิต แนวทางแก้ไข การศึกษาปัญหาในกระบวนการผลิต ตั้งแต่ก่อนการผลิต ระหว่างการผลิต การเก็บเกี่ยว และการขายผลผลิต ประชาชนในหมู่บ้านจะต้องร่วมกันระบุปัญหาที่สำคัญ ค้นหาสาเหตุ กำหนดแนวทางแก้ไข และดำเนินการแก้ไขปัญหา กระบวนการแก้ไขปัญหา ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 การจัดตั้งคณะทำงานเพื่อแก้ไขราคาผลผลิตตกต่ำในระดับหมู่บ้าน ขั้นตอนที่ 2 การหาภาคีช่วยเหลือจากราชการ เอกชน และหน่วยงานทางวิชาการ ขั้นตอนที่ 3 การจัดหางกองทุนเพื่อต่อสู้กับราคาผลผลิต ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดทิศทางและเทคโนโลยีในการผลิต ขั้นตอนที่ 5 การรวมกลุ่มการผลิต เพื่อลดต้นทุนการผลิต ลดค่าใช้จ่ายจากการกู้เงิน ลงทุนการเก็บเกี่ยว การชะลอการขาย การแปรรูป และการต่อรองราคา ขั้นตอนที่ 6 การสร้างเครือข่ายการแก้ไขราคาผลผลิตตกต่ำในระดับหมู่บ้าน ขยายเป็นระดับตำบล ระดับอำเภอ และระดับจังหวัด

6. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งนี้

1. ควรมีการการรณรงค์การปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยการจัด กิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การประชุมสัมมนา การอบรมให้ความรู้ การฝึกปฏิบัติ
2. มหาวิทยาลัยควรมีนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมด้านเศรษฐกิจพอเพียงให้กับนักศึกษา
3. มหาวิทยาลัยควรจัดให้มีการเรียนการสอนเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงทั้งทางทฤษฎีและทางปฏิบัติ
4. ควรมีการศึกษารูปแบบการปรับใช้เศรษฐกิจพอเพียงให้เหมาะสมกับกลุ่มบุคคลต่าง ๆ เพื่อจะได้มีแนวทางที่เหมาะสม ชัดเจน และเป็นรูปธรรมที่สามารถนำไปใช้เป็นแบบอย่างใน การปฏิบัติได้จริง

7. เอกสารอ้างอิง

จิราภรณ์ อุ่นใจ. (2554). รายงานวิจัยเรื่อง การศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและทฤษฎีใหม่. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

ชูชัย พิทักษ์เมืองแมน. (2553). รายงานวิจัยเรื่อง ทักษะของนักศึกษาต่อการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต กรณีศึกษานักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.

ยุธธ จีนา ; ธวัชชัย พึ่งธรรม. (2554). รายงานวิจัยเรื่อง การประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในรายวิชา เศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา. เชียงราย: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา.

วิเชียร วิทยอุดม ; เขมมารี รักชูชีพ. (2553). รายงานวิจัยเรื่อง ทักษะของนักศึกษาต่อการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การแก้ปัญหาความฟุ่มเฟือย กรณีศึกษานักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

ศิริพร เหล่าเมือง ; บุปผา แสงผล. (2552). รายงานวิจัยเรื่อง การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

สุดใจ สะอาดยิ่งและคณะ. (2552). รายงานวิจัยเรื่อง รูปแบบการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนายุทธศาสตร์ เศรษฐกิจสังคม และความมั่นคงของประเทศอย่างยั่งยืนของหมู่บ้านตามแนวชายแดน-ไทยกัมพูชาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง เพื่อรองรับนโยบายด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ในการสนับสนุนให้จังหวัดมีแผนและงบประมาณเพื่อพัฒนาจังหวัด. สุรินทร์: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.

สุรางค์รัตน์ พันแสง. (2550). รายงานวิจัยเรื่อง การจัดการความรู้เพื่อสนับสนุนประเด็นยุทธศาสตร์. เพชรบูรณ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.

อรกช เก็จพิรุฬห์. (2554). รายงานวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนางเศรษฐกิจเปรียบเทียบระหว่างการปลูกข้าวแบบเกษตรเคมีและเกษตรอินทรีย์ ตำบลหนองโสน อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.